

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจรินทร์ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๖๕

วันที่ ๒๘ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และมาตรา ๑๐๘/๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และ (๕) เฉพาะส่วนที่เป็นการกำหนดเหตุในการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยอาศัยเหตุอื่นนอกจากเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสองและวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ผู้ร้องเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) เฉพาะส่วนที่บัญญัติให้ออกหมายจับได้เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น และมาตรา ๑๐๘/๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสองและวรรคสาม

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย มาตรา ๒๙ กำหนดหลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยวรรคสอง บัญญัติว่า ในคดีอาญา

ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใด ได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และวรรคสาม บัญญัติว่าการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๙ ให้เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองบุคคลที่ต้องถูกดำเนินคดีอาญา โดยวรรคสองเป็นบทสันนิษฐานความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย และวรรคสามเป็นบทบัญญัติคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกควบคุมหรือคุมขังว่าจะต้องได้รับการปฏิบัติเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้หลบหนี คือรัฐธรรมนุญคุ้มครองมิให้ปฏิบัติต่อผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังในลักษณะเป็นการกระทำที่เป็นการก้าวล่วงกระทบถึงสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น กระทำการควบคุมหรือคุมขังในลักษณะประจาน หรือควบคุมหรือคุมขังในลักษณะเป็นการทำร้าย หรือเป็นการลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยมากกว่าการควบคุมหรือคุมขังปกติที่มีเจตนารมณ์เพียงเพื่อจำกัดให้อยู่ในพื้นที่คุมขังมิให้หลบหนีได้เท่านั้น บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการหรือพฤติการณ์ในการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งจะใช้เมื่อผ่านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่าง ๆ จนถึงขั้นตอนการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว มิได้เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติเหตุหรือเงื่อนไขของการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลย และเป็นคนละประเด็นกับการปล่อยชั่วคราวซึ่งมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ วรรคห้า ที่คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในการขอประกันตัว โดยบัญญัติชัดเจนว่าการไม่ให้ประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หากไม่ได้รับการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมต้องถูกควบคุมหรือคุมขังที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ วรรคสาม

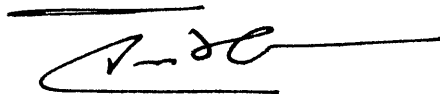
สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติถึงเหตุที่ศาลจะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งเป็นขั้นตอนการปฏิบัติต่อเนื่องจากเมื่อได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการได้ตัวจากการจับกุมหรือสมัครใจมอบตัว ศาลจะพิจารณาว่า มีเหตุที่จะควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือไม่ ส่วนมาตรา ๑๐๘/๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และ (๕) เป็นบทบัญญัติเรื่องการปล่อยชั่วคราว โดยการสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวได้นั้นต่อเมื่อเข้าเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเป็นคนละกรณีคนละประเด็นกับการควบคุมหรือคุมขังบุคคล

การปล่อยตัวชั่วคราวเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ กระบวนพิจารณาเพื่อพิสูจน์ความผิดของบุคคลซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือเป็นจำเลยในคดีอาญา มีความจำเป็นที่จะต้องให้การดำเนินกระบวนพิจารณาเป็นไปโดยราบรื่น ย่อมเป็นไปได้ที่จะพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวจากเหตุผลเดียวเพียงเพื่อป้องกันมิให้จำเลยหลบหนี การที่จำเลยอาจจะไป

ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรืออาจทำอันตรายแก่ผู้เสียหายหรือผู้อื่น ย่อมมีเหตุที่จะไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราว เพราะนอกจากกฎหมายจะคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว กฎหมายยังต้องคุ้มครองให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อยเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่คู่ความทุกฝ่าย คุ้มครองผู้เสียหายมิให้ถูกกระทำการใดที่จะเป็นการละเมิดสิทธิซ้ำ และคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมโดยรวมด้วย

มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติถึงเหตุที่จะออกหมายจับเมื่อจับกุมหรือได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้แล้ว หากศาลออกหมายจับบุคคลแล้ววิธีการหรือพฤติการณ์ของการควบคุมหรือคุมขังจึงจะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสาม ส่วนมาตรา ๑๐๘/๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และ (๕) เป็นบทบัญญัติเรื่องการปล่อยชั่วคราวเป็นคนละเรื่องกับการควบคุมหรือคุมขังบุคคล ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งสองมาตราดังกล่าว แม้เป็นกฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล แต่ไม่ถึงกับเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลจนเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล

ด้วยเหตุผลข้างต้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และมาตรา ๑๐๘/๑ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และ (๕) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสองและวรรคสาม

(นายจिरินธิ ทะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ